

Dosarul nr.2r-138/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. E. Galușceac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cotruță, V. Mihaila, I. Secrieru)

DECIZIE

18 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Moșnoi împotriva Tamarei Russu cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 14 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit apelul declarat de Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș,

c o n s t a t ă:

La 22 ianuarie 2019, Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tamarei Russu solicitând repunerea în termen a acțiunii, încasarea datoriei în mărime de 5000 de dolari SUA, compensarea cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat în sumă de 2567 de lei, cheltuieli pentru informația eliberată de Agenția Servicii Publice în sumă de 161 de lei, cheltuieli pentru asistență juridică.

Prin hotărârea din 29 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea lui Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, cu privire la repunerea în termen a cererii de chemare în judecată; s-a admis cererea privind excepția de tardivitate înaintată de Tamara Russu, reprezentată de avocatul Vitalie Ciuchitu; s-a respins ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Moșnoi împotriva Tamarei Russu cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 26 noiembrie 2019, Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 29 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, împotriva hotărârii din 29 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru; s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării în cancelaria Curții de Apel Chișinău a apelului motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 1925,25 de lei până

la data de 10 ianuarie 2020, inclusiv; în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită în conformitate cu art. 369 alin.(1) Cod de procedură civilă; totodată, s-a explicat părților că asupra chestiunii primirii sau restituirii cererii de apel, va decide un complet de 3 judecători, fără citarea participanților la proces.

Prin încheierea din 14 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, împotriva hotărârii din 29 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 04 februarie 2020, Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 14 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea încheierii cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău la etapa primirii cererii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că la 31 octombrie 2019 a solicitat eliberarea hotărârii motivate, cât și a copiilor proceselor-verbale ale ședințelor de judecată, la 03 ianuarie 2020 repetat a solicitat eliberarea proceselor-verbale pentru ședințele de judecată. Actele solicitate i-au fost expediate în adresa sa la data de 15 ianuarie 2020.

Totodată, a menționat că la 09 ianuarie 2020 a depus o cerere la Curtea de Apel Chișinău, la care a anexat dovada achitării taxei de stat în sumă de 1925,25 de lei și a solicitat suplimentar termen pentru prezentarea apelului motivat în contextul circumstanțelor redade.

Recurentul a menționat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra cerinței de acordare a termenului suplimentar, nu a luat în considerare zilele de sărbătoare de iarnă, din care cauză procesele-verbale ale ședințelor de judecată au fost eliberate întârziere. Astfel, soluția instanței de apel a dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, prevăzute de legislația națională, cât și internațională, prin ce i-a fost îngădit accesul liber la justiție.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 14 ianuarie 2020, iar Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, a declarat recurs la 04 februarie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei încheierii instanței de apel către participanții la proces la 20 ianuarie 2020, conform scrisorii de însoțire (f.d.70). Din textul recursului se distinge recepționarea copiei încheierii din 30 ianuarie 2020. Astfel, recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș și va casa încheierea contestată cu restituirea spre rejudecare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Colegiul relevă că hotărârea din 29 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost contestată cu apel la 26 noiembrie 2019 de către Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, depunând în acest sens cererea de apel nemotivată (f.d.54).

În temeiul art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, împotriva hotărârii din 29 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru; s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării în cancelaria Curții de Apel Chișinău a apelului motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 1925,25 de lei până la data de 10 ianuarie 2020, inclusiv (f.d.57-59).

Instanța de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, prin încheierea din 14 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a restituit cererea de apel depusă de Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, împotriva hotărârii din 29 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.67-69).

Or, în virtutea art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Colegiul prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor aduse în favoarea casării acestuia, apreciază ca fiind pripită concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, prin ce se impune admiterea recursului cu casarea încheierii contestate și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel, din considerentele ce succed.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul relevă că recurentul afirmă că a recepționat încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel, în legătură cu ce a înregistrat la 09 ianuarie 2020 o cerere, anexând dovada de plată a taxei de stat în sumă de 1925, 25 de lei. Totodată, a solicitat un termen pentru prezentarea apelului motivat, având în vedere solicitarea repetată de la prima instanță a hotărârii motivate și a copiilor proceselor-verbale ale ședințelor de judecată. Or, la 25 noiembrie 2019 i-a expediat actele, însă a omis să elibereze procesele-verbale ale tuturor ședințelor de judecată.

La acest capitol, Colegiul notează că, deși, recurentul a pretins acordarea unui termen suplimentar pentru prezentarea apelului motivat, deoarece a solicitat de la prima instanță eliberarea copiilor proceselor-verbale ale ședințelor de judecată, instanța de apel a omis a se pronunța asupra cererii de prelungire a termenului pentru prezentarea apelului motivat.

Or, instanța de apel a reținut că apelantul nu a prezentat instanței de apel în termenul acordat până la data de 10 ianuarie 2020 apelul motivat, constatând că nu au fost îndeplinite integral și în termen indicațiile instanței de apel conform încheierii din 12 decembrie 2019.

În conformitate cu prevederile art. 115 Cod de procedură civilă, la cererea participanților la proces interesați, instanța de judecată poate prelungi termenul de procedură stabilit de instanța de judecată. Termenul poate fi prelungit pentru același temei o singură dată. Termenul de procedură stabilit de lege nu poate fi prelungit, fiind aplicabil art.116.

În contextul dat, Colegiul relevă că în textul încheierii contestate lipsește o ipoteză a instanței de apel în ceea ce vizează prelungirea termenului de procedură pentru prezentarea apelului motivat.

De altfel, instanța de apel nu s-a pronunțat nici asupra temeiniciei/netemeinicii acestei cereri, în situația în care apelantul/recurent a formulat expres o astfel de solicitare (f.d.64).

În altă ordine de idei, Colegiul evocă prevederile art. 110 Cod de procedură civilă, conform cărora termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În temeiul art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În sensul normelor de drept procedural citate corelate cu situația de fapt, având în vedere solicitarea apelantului/recurent de a-i fi acordat un termen suplimentar pentru prezentarea apelului motivat cu referire la toate aspectele, Colegiul învederează că instanța de apel inițial urma a examina cererea de acordare a termenului suplimentar și ulterior să constate dacă apelantul/recurent s-a conformat sau nu prevederilor legale în termenul acordat.

De altfel, instanța de judecată nu poate exclude un argument sau o circumstanță pretinsă de o parte care în opinia sa este determinantă, fără a o aprecia prin prisma temeiniciei, pertinentei speței în raport cu situația de fapt. Or, respectarea principiului egalității în fața legii și a justiției, precum și dreptul părților de a fi auzite, reprezintă un aspect inerent respectării dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Aici Colegiul consideră necesar de a cita ca fiind pertinente și prevederile art. 26 alin. (3), (4) Cod de procedură civilă, în conformitate cu care instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei. Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate. Or, apelantul/recurent a pretins un termen suplimentar pentru depunerea apelului motivat, ceea ce a fost ignorat de instanța de apel, iar menținerea încheierii contestate nu va duce decât la încălcarea dreptului apelantului/recurent la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO, care înglobează dreptul de acces liber la justiție.

În conformitate cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa încheierea contestată cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel, inclusiv cu pronunțarea asupra cererii de prelungire a termenului de procedură în sensul formulat.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Iurie Moșnoi, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș.

Se casează încheierea din 14 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Moșnoi împotriva Tamarei Russu cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat